

LIKOVNA UMETNOST

7. razred

PODROČJE LIKOVNE UMETNOSTI: SLIKANJE

LIKOVNA NALOGA (LIKOVNI PROBLEM): **BARVNI KONTRASTI**

Dragi moji likovniki!

Na naslednjih straneh najdeš snov za **likovno umetnost**.

Fotografijo končanega izdelka in zapisov mi pošljite na mail:

krejankatja@gmail.com

Tu sem vam dosegljiva tudi za vsa vprašanja glede likovne naloge, pa tudi kar tako 😊

Ne pozabite, da je fotografija izdelka dokaz da ste nalogo opravili. Samo tako lahko potrdim tudi vašo »prisotnost« pri uri.

Rok za oddajo izdelkov je: ponedeljek, 8. junij !!!!

Časa imate torej dovolj, da dano nalogo kvalitetno opravite. Tisti, ki ste v tem polletju še brez ocene ali pa vam izdelka, ki ste mi ga poslali nisem ocenila boste oceno pridobili s to zadnjo likovno nalogo. Pri ocenjevanju bom upoštevala tudi ali ste mi poslali vse tri likovne naloge.

Zato stisnite zobe in se potrudite 😊 vsi si namreč želimo lepe ocene...

Barvna nasprotja ali kontrasti

Moderno teorijo barvnih nasprotij in sozvočij je zasnoval **Johannes Itten** (1888–1967) in jo predstavil v knjigi *Umetnost barve*. Po njem se imenuje tudi barvni krog (*Ittnov barvni krog*). Razdelil ga je na **primarne** (*osnovne*), **sekundarne** (*mešanice osnovnih*) in **terciarne** barve (*mešanice primarnih in sekundarnih barv, na primer: rumena + zelena = rumenozelena, Itten*).

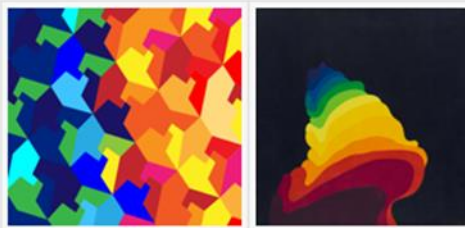
V Ittnovem barvnem krogu poišči primarne, sekundarne in terciarne barve. Izberi številko in z njo označi barvo.

VRSTE BARVNIH KONTRASTOV

Toplo-hladni kontrast

Izhaja iz našega izkustvenega oziroma psihološkega doživljanja barv. Določene barve povezujemo z izvorom toplote (*sonce, ogenj, meso*), druge s hladom in svežino (*voda, led, nebo*). Med **tope barve** uvrščamo **rumeno, oranžno, rdečo** in **rjavo**, med **hladne** pa **zeleno, modro** in **sivo**. **Vijoličasta barva je izjema**, saj jo lahko občutimo ali kot toplo ali kot hladno, odvisno od barve, ob kateri se nahaja. Najmočnejši toplo-hladni kontrast predstavljata rdeče-oranžna in modro-zelena barva. Podobno kot pri svetlo-temnem ima tudi pri toplo-hladnem kontrastu barva prostorsko vrednost, saj tope barve vidimo bližje kot hladne.

Slika 1: Toplo-hladni kontrast

Slika 2: Jemec, A., leto 1973, Stopnjevanje in gibanje

Komplementarni kontrast

Tvorijo ga dvojice barv, ki si v barvnem krogu stojijo nasproti: **rumena – vijoličasta, oranžna – modra** ali **rdeča – zelena**. Komplementarni barvi se pri snovnem mešanju izničita in ustvarita srednje sivo ali drugo nevtralno barvo. V kombinacijah, ko stojita druga poleg druge, pa se dopolnjujeta in krepiata. Če razstavimo komplementarni kontrast, v njem vedno najdemo tri primarne barve (*rdeča : zelena (rumena + modra)*, *rumena : vijoličasta (rdeča + modra)*, *modra : oranžna (rdeča + rumena)*).

Slika 1: Komplementarni kontrast

Slika 2: Jemec, A., 1968/70, Slika X, Živo rdeče

Sočasni ali simultani kontrast

Vsakič, ko opazujemo barve v naravi, na nas vpliva sočasni kontrast. Nastane takoj, **ko postavimo eno barvo nad drugo** oziroma ko barvi določimo **ozadje**. Isti barvni ton, ki ga postavimo na različna ozadja, se **na videz spremeni** – po svetlosti, nasičenosti in barvnosti. **Topli ton** na hladni podlagi deluje **še bolj toplo, svetla** barva na temni podlagi pa **še bolj svetlo**. Zato mora vsak likovni ustvarjalec, ki dela z barvo, vedno upoštevati vlogo podlage (*ozadja*) na barve, ki jih bo uporabil v svojem delu.

Slika 1: Sočasni ali simultani kontrast

Slika 2: Pingstone, A., leto 2004, Po predlogi Edward H. Adelsona, Iluzija na šahovnici

PRIPOROČILO IN NALOGA

Kontrast barvne kakovosti in količine

Kontrast **barvne kakovosti** in količine se navezujeta na vzpostavitev ravnovesja v barvni kompoziciji.

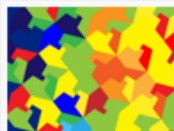
Ko govorimo o kontrastu barvne kakovosti, obravnavamo odnos med čistimi (*sepektralnimi*) in nasičenimi barvami, z isto svetlostno vrednostjo. Nasičenost barve dosežemo z mešanjem komplementarne ali nevtralne (*sive*) barve. Pri kontrastu **barvne količine** obravnavamo **odnos med pokritostjo dveh barvnih površin v kompoziciji**.

Kontrast
barvne
kakovosti

Johannes Vermeer,
leto 1669, Geograf

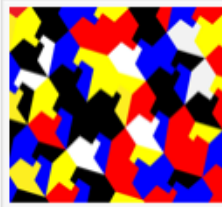
Kontrast
barvne
količine

Paul Cézanne, 1883–1885,
Golful Marsiliei vžut de la
Estaque

Kontrast barve k barvi

Ustvarimo ga s **kombinacijo najmanj treh barv**, ki se v kompoziciji nahajajo druga poleg druge. **Najmočnejši kontrast barve k barvi tvorijo primarne barve**. Njegova moč se manjša z vključevanjem sekundarnih in terciarnih barv. Pestre barve se lahko kombinirajo z nepestrimi (*črno in belo*). Običajno se nahaja v zastavah, logotipih in drugih grafičnih rešitvah.

*Slika 1: Kontrast barve k barvi
Slika 2: Državna zastava Slovenije,
leto 1991*

Svetlo-temni kontrast

Je določen s **svetlostno vrednostjo barve** oziroma njenim odtenkom (*na primer od svetlo modre do temno modre*). V svetlo-temnem kontrastu dobi barva prostorsko vrednost – **svetlejšje** barve se na videz **približujejo**, **temnejše** pa **oddaljujejo**. Odtenke vzpostavimo z mešanjem določene peestre barve z belo/črno oziroma z dodajanjem druge svetle ali temne barve. **Najmočnejši svetlo-temni kontrast** predstavlja dvojica **bela-črna** barva. Svetlostna vrednost barve je odvisna tudi od tega, ali jo opazujemo v odprtem/zaprtem prostoru, na naravni/umetni svetlobi, svetli/temni podlagi ...

*Slika 1: Svetlo-temni kontrast
Slika 2: Gris, J., leto 1912, Portret Pabla
Picassa*

Likovna naloga

Podobno kot lani, bomo tudi letos sodelovali na natečaju Galerije v Slovenj Gradcu z naslovom Izvirna otroška likovna dela in fotografija.

Galerija v Slovenj Gradcu vsako leto svoje prostore nameni vam- mladim ustvarjalcem.

Zato sem za zadnjo likovno nalogo izbrala natečaj, ki je pomemben tako za vas, kot za našo šolo.

Zato se potrudite ☺

Ustvarite lahko risbo, sliko ali fotografijo.

Nasveti:

- Predlagam, da izberete večji format, saj so takšna dela bolj monumentalna in opazna.
- Če se odločite za motiv GLASBA NAS POVEZUJE ali GORA NAD NAMI si na hitro preberite kdo sta Hugo Wolf in Karel Pečko.
- Če se odločite za motiv GORA NAD NAMI si oglejte likovna dela znanega koroškega umetnika Karla Pečka, ki je skozi celo svoje življenje upodabljal Uršljo goro. Motiv je naslikal nešteto krat na svoj, edinstven način.
- Ne pozabite na način in tehniko slikanja: kratke poteze čopiča, mešanje barv, svetljenje in senčenje, kompozicijo, ipd.

Vsi tisti, katerih likovna dela bodo razstavljeni v Galeriji v Slovenj Gradcu si boste lahko v začetku naslednjega šolskega leta razstavo tudi ogledali.

BODITE USTVARJALNI IN DOMISELNI!!

Ne pozabite poslati fotografij na mail: krejankatja@gmail.com

ROK ZA ODDAJO IZDELKOV JE: 8. junij!

MESTNA OBČINA SLOVENJ GRADEC

mesto GLASNIK MIRU

v sodelovanju s KOROŠKO GALERIJO LIKOVNIH UMETNOSTI

razpisuje

N A T E Č A J

ZA IZVIRNO OTROŠKO LIKOVNO IN LITERARNO DELO

TER FOTOGRAFIJO 2020

(izviren otroški in mladinski prispevek)

NA TEME:

RASTLINSKI SVET

(ob mednarodnem letu zdravja rastlin)

Generalna skupščina Združenih narodov je leto 2020 razglasila za mednarodno leto zdravja rastlin. Rastline so osnova življenja na zemlji. Omogočajo življenje vseh bitij, saj so vse oblike življenja vezane nanje. Sproščajo kisik, ki ga potrebujemo za dihanje, znižujejo negativne učinke klimatskih sprememb, so vir delovanja ekosistemov in zagotavljanja hrane tako ljudem kot tudi živalim. Rastline nudijo živalim, glivam in mikroorganizmom življenjski prostor, preprečujejo odnašanje prsti in zadržujejo zemeljske plazove, drevesa omilijo moč viharjev in še marsikaj. Z ohranjanjem zdravih rastlin varujemo tudi biološko pestrost, vplivamo na zmanjševanje lakote in na varovanje okolja. Naša odgovornost je, da skrbimo za rastline, ne onesnažujemo okolja in preprečujemo širjenje škodljivih organizmov ter bolezni.

Kako bi lahko ohranili rastline zdrave? Zakaj je pomembno, da jih ohranimo zdrave? Ali tudi na vašem vrtu ali v bližnjem parku škodljivci napadajo rastline? S katerimi rastlinami se prehranjujejo gozdne živali?

***

GLASBA NAS POVEZUJE

(ob 160. obletnici rojstva skladatelja Huga Wolfa)

V Slovenj Gradcu se nahaja rojstna hiša skladatelja Huga Wolfa, ki je danes pre spominski muzej. Hugo Wolf je bil izredno glasbeno nadarjeni otrok. Njegov prv učitelj je bil oče, ki je doma rad muziciral. Kot petnajstletnik je odšel študirat na konservatorij za glasbo. V Evropi je zaslovel s samospevi, napisal pa je tudi opero. Kl da je svoja največja dela ustvaril v Avstriji, ima velik pomen v slovenski klasični

dediščini. Mnogi glasbeniki uvrščajo njegove samospeve v svoje glasbene programe, s čimer pripomorejo k ohranjanju te vrste dediščine.

Ali je pomembno ohranjati klasično glasbeno dediščino? Si že obiskal-a koncert klasične glasbe ali opero? Kako je bilo? Ali igraš kakšen glasbeni instrument? Morda ga igra kdo v tvoji družini ali tvoj prijatelj? Sodeluješ mogoče v pevskem zboru ali pa obiskuješ ure petja?

***

GORA NAD NAMI

(ob 100. obletnici rojstva akademskega slikarja Karla Pečka)

Karel Pečko je bil človek mnogih talentov: ni bil le slikar in dolgoletni vodja slovenjgraške galerije, pač pa tudi sijajen likovni pedagog, kulturni organizator in spodbujevalec turističnega razvoja Slovenj Gradca. S svetovljanskimi nazori ter z organizacijo mednarodnih razstav je k nam pripeljal mnoge vrhunske umetnike in znane politične osebnosti, ki so v mestu pod Uršljo goro zaznavali posebno kulturno klimo. Prav Uršlja gora pa je bila osrednji motiv na Pečkovih delih. Opazoval jo je v njenem vsakdanjem spreminjanju glede na uro, vreme in letni čas. V številnih upodobitvah so se menjali barvni odtenki, podobe pod goro in likovne tehnike. Največkrat jo je upodobil v tehniki pastela, najdemo pa jo tudi v klasičnem slikarstvu, grafikah, mozaikih, vitražih in tapiserijah.

Katera gora ali hrib pa navdušuje tebe? Kako se spreminja skozi letne čase? Kakšno je življenje na njej? Rad-a hodiš v hribe? Na kaj si pozoren-a v gorah?

***

Spoštovani! Natečaj za izvirno otroško likovno in literarno delo ter fotografijo že vrsto leto razpisuje Mestna občina Slovenj Gradec – mesto Glasnik miru v sodelovanju s Koroško galerijo likovnih umetnosti. Veseli bomo, če boste v času letošnjih izrednih razmer zaradi epidemije koronavirusa med naloge učenja in ustvarjanja na daljavo lahko uvrstili tudi naš veseljem pričakujemo izdelke vaših učencev, v katerih se bodo kazale otro razmišljanja, iskrenost in ustvarjalni zanos.

**Želimo vam veselo ustvarjanje in čim več pozitivnega razmišljanja
ob razpisanih temah!**